

MEIE MATS

NR. 21

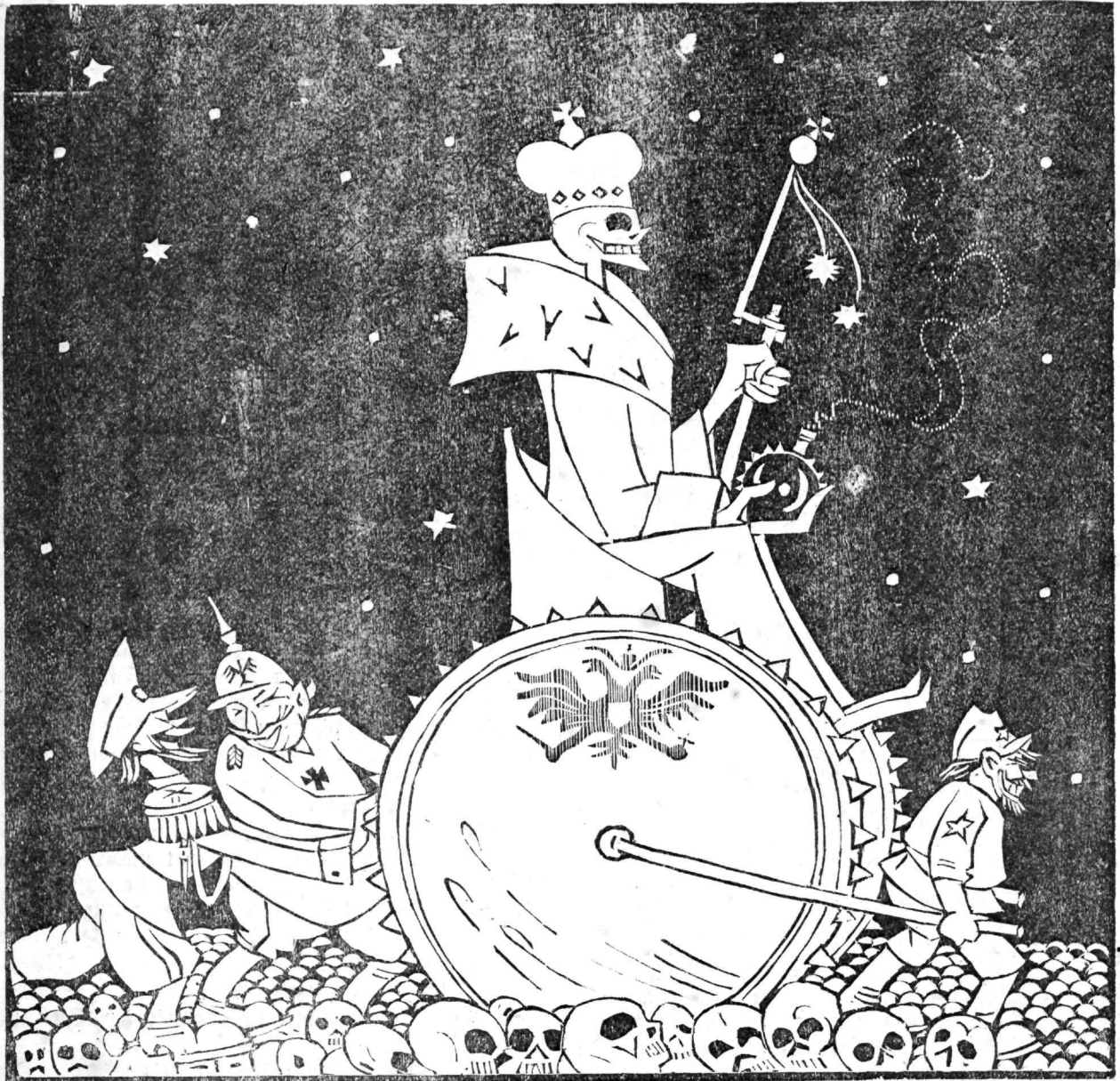
1921

Callinn, Harju t. 45
Ilmub 2 korda kuus

19 aastakäik, Juuli, 23
Üksik nr. 10 marka

TOWARISTSHID.

Wene ja Saksa monarhistid otsustasid
enamlaste toetamiseks tulewikus koos töö tada.

„Edasi seltsimehed — me oleme kõik jõe aate teenistuses!“

Tellimise hind:

1 kuu — postiga 35 mk.

1 „ — postita 33 „

Wäljamaale 70 mk. kuus**Kuulut. hind 20 mk. rida****MEIE MATS****Erapooletu nalja ja pilkeleht
Ilmub 2 korda kuus. XIX a.****Toimetus ja tallitus: Harju t. 45
Tallinnas****Toimetaja kõnetunnid iga teisipäev
ja reede kella 11—2 l.****Wastuõdetud kaastõde eest
maksetakse ajakohane tasu****Tarwitamata jäänud kirjatõid
tagasi ei saadeta****Saadetawatel kirjatõudel peab
saatja täielik address olema****Waikiwad seinad.**

M. B. Höhenofen'i kriminaal-romaan.

I

„Isand Dnkhoff.“ Siis lühike wahaeag, ja kähisewa häälega weel kord: „Isand Dnkhoff, kell on warsti üheksa.“

Tüise emand Ringstädt, kortsus, määrinud hommikukuues, kummardas pea ukse lähedale ja kuulatas. Tema õre pruun juuks, millesse juba hulgake halle juukslõngakesi kogunud, oli kammitamata. Terwe wäljanägemine lühikeses, punakaspruunis aluskuues, mille alt ruuduliseks wärwitud sukad nähtawale tulid ja mõnest paigast walget liha näha lastsid, oli kasimatu ja hooletu. Emand Ringstädt ei olnud sugugi teisem kui teised korteriüürijad Berliini idapoolses linnajaos; teda rahuldasiid kasulikud tingimised korteri wäljüürimisel ja üürnikkude tellimised, mida ta omale kasulikkude tingimistega täita püüdis. Et ta aga eeskujulikus hommikutualetis ja lõpuks weel hommikutuakeses hommiku kohwi tooma pidi, sellega ei olnud ta weel harjunud. Pealegi magas emand Ringstädt heameelega ja kaua. Tema kuulatamine oli asjata; nüüd kummardas ta end lukkaugule. Tagajärg oli sama wäikene; ta koputas weel kord, nüüd tungiwamalt.

„Isand Dnkhoff, kell on kohe üheksa! Olen kohwiga juba teist korda siin. Pean ma ta jisse tooma?“

Waikus.

Üürnikul pidi wist raske uni olema, et hüümine teda sugugi ei tülitanud. Perenaise pikk niisketest, weelhallidest silmadest langes mõlkis kandidule, mille peal kohwikann, piimakannuke ja palju leiwalõigakesi lebasid.

Ta mõttes. Tal oli üürniku poolt kõwa käsk teda kõige hiljem pool üheksa äratada; aga samal ajal oli üürnik temale kindlalt tähendanud, tema ei tohi kunagi tupppe enne sisse astuda, kuni selleks luba põle saanud. Pere-emand ei olnud seda unustanud, misjuguist müra üürnik kord tegi, kui ta ilma teatamata tupppe oli astunud. Aga meele järele pidi ta Herbert Dnkhoffile olema, sest sel ju kaks tuba — magamistuba ja salong — üüritud olid, pealegi üüri alati ette ära maksis ja tihti tellimisi andis, mis kõik hiilgawalt tajutud said.

Kell pool üheksa oli ta üürnikku juba äratada katsunud, aga seal juures sama wähe wastufeks saanud kui praegu. Kell pool üheksa oli ta kohwiga jälle tagasi läinud.

Nüüd sai kell juba üheksa!

Ent üürnik ei kuulnud; ta ei andnud mitmekordsete hüüete peale waatamata, mingisugust wastust; tema uni pidi wist ebahariliselt sügaw ja raske olema, mis ka wäga wõimalik oli, sest emand Ringstädt oli teda weel südaööil ärkweel kuulnud.

Mis pidi ta nüüd peale hakkama?

Kui ta kaua ootaks, wihastaks see üürnikku tingimata; ja kui ta lubata tupppe astuks, sünniks sama lugu.

„Ma ei wõi ju kohwi weel kord üles soendada. Isand Dnkhoff, no kuulge siis ometi.“

Pikk wahaeag.

Nüüd ei kahelnud ta enam; tema lihaw käsi haaras ukse pideme ja wajutas seda hoopis pikkamisi ikka sügawamale, kuni lukk järele andis ja üks end taha awada lasi.

Ühtgi heli ei tulnud kuuldawale.

Kui awaus juba suur küllalt oli, poetas ta oma lihawa keha tupppe. Hääletult astus ta pehmetes hommikukingades.

Möödusid waid mõned sekundid; siis kuuldus seestpoolt ragin ja kukkumate klaaside klirin, mahalangewa kohwinõude ja plekiist kandiku kolin ja lõikaw hiisa.

Järgmisel silmapilgul tormas emand Ringstädt jälle toast wälja; ilma hommikutuhwiteta, need oli ta wist ehmatufega kaotanud. Kiljudes jooksis ta wõõrust mööda paraadukseni, kiskus selle lahti, seisatas pisut hingeldades ja karjus siis kriiskawalt, millele pimedas trepikojas õudne wastukaja järgnes:

„Appi — appi! —“

Kisale järgnes awatawate uste kriiskumine, kinnitõugatawate mürtsumine; tumedad inimeste kogud liikusid koridoori mööda, kummardasid üle trepi käsi puude, kui otsides hirmuhelisi ja kuuldufid kannatamatud küsimused.

„Mis on lahti?“

„Kust hüütakse?“

Olid peasjalikult naiskogud, kes end kuulda lasid.

Aga ikka kajas maja teiselt korralt:

„Appi!“

Nüüd awanes ka hüüdjale maal seisew uks, kust küiwetanud, pikk naisterahwa kuju ja wana, lühike öredate, hallide juukstega meesterahwas wälja tulid.

„Mis on siis juhtunud, emand Ringstädt?“

See katkestas silmapilguks karjumise, waatas kui eksimult ümber, hingas sügawalt ja andis põrutawa wastuse:

„Isand Dykhoff — minu isand üürnik lamab toas, — surnult — tapetult.“

Wäike mehike astus hoopis ligi:

„On ta siis päris surnud?“

„Ja — see on nii hirmus.“

„Siis ei wõi teda ka keegi enam aidata. Siis peate teie lähemasse politsei jaoskonda minema ja seal asjast teatama.“

„Ja — ma lähen juba — kui ma aga jälle mitte sinna tупpa ei pruugiks minna.“

Kõhetu emand sõnas nüüd:

„Aga emand Ringstädt, teil ei ole ju tuhwleidki jalas; nii ei wõi teie ju ometi politseijaoskonda minna. Mine juba sina, Martin.“

Ja hallijuukstega wanake nikutas pead:

„Seda wõin ma teha; ma jooksen silmapilk.“

Ta tormas trepist alla, mida mõõda nüüd mitmed uudishimulised üles ruttasid, keda kiljuw kisa ligi oli meelitanud.

„Tapetud? Kas teie seda hästi nägite?“

„Muidugi! Werelolik on põrandal, silmanägu lõmastud — hirmuärataw on see! Mina ei lähe enam sisse.“

„Aga kes wõis seda omati teha?“ uuris kõhn naisterahwas, püüdes uudishimult põlewate pilkudega tупpa waadata.

„Mina ei tea ju seda. Tahtsin teda äratada, talle siis kohwi wiia ja nägin teda põrandal lamawat. Ma ei wõi seda kunagi unustada — ei — see nägi nii hirmus wälja!“

„Isand Dykhoff oli ometi hea inimene?“

„Tõepoolest oli! Nii hästi, kui tema ei ole weel ükski maksnud.“

„Ta ei toonud ka kunagi kedagi enesega ligi?“

„Ei, ta oli wäga soliid, ja kuigi tal palju küllalisi käis, siis olid need ikka ainult meesterahwad.“

„Kas ei wõiks ukse wahjelt weidi sisse waadata?“ küsis nüüd kõhn naisterahwas, läwelse astudes.

„Ei — ei, see on liig hirmus. Ta lamab ju —“ ta tegi wäikse peatuse ja waatas arglikult ringi, kas ta nüüd järgnewat wäljendada tohik, „päris riieteta põrandal.“

„Ilma riieteta, tähendab järgiwäl?“

„Ei, ilma järgita.“

„Halasti?“

Järgnes äge peanikutamine.

„Ja nii on ta ära tapetud?“

„Ja! Kõik laekad on lahti kistud, ja siis weri.“

See oli nii ootamata teadaanne, et uudishimulikud end ikka lähemale ja lähemale nihutasid.

Kõik pärisid, kõik tahtsid midagi teada, heitsid uudishimulisi, arglikke pilkusi uksele.

Ja emand Ringstädt peab ikka jälle juba räägitud sõnu kordama, kuidas ta kaks korda äratada tahtnud, kuidas ta siis kohwiga sisse läinud ja hirmu pärast kõik mahakukkuda lasknud.

„Päris alasti lamab ta seal?“

„Ja!“

„Aga nii ei wõinud ju keegi ta juure minna?“

„Ma ei tea seda. Aga see on ometi nii.“

„Kes wõis seda küll korda jaata?“

Hääled fosistasid.

Wahjajal kogus uudishimulisi ikka rohkem ja rohkem, nüüd rõhusid nad üksteist ja pärisid. Siis kuuldus äkitselt teadaanne:

„Politsei!“

Arglikult astusid kõik kõrwale, et läbikäiku wabaks teha.

Tulijate hulgast puutus silma üks lühike kogu, lühikese punaka lõughabemega, wesiiniste silmadega, kuldraamidega prillide taga, lohkuwajunud põskedega ja ettetungiwate põsenukkidega. Mees kandis halli laia ülikonda.

Et tema ilmumises küll midagi iseäralikku ei olnud, pidi ta siiski juba tuntud olema, sest mitmelt poolt kuuldus hõhin:

„Rosenhain — komissar — kriminalkomissar Rosenhain.“

Sel nimel pidi iseäraline kõla olema, sest et ta aukartilikul toonil wäljendati.

Komissarile järgnesid kaks politseinikku ametimundris.

Heleda häälega, mis lapselhäält meele tuletas ja wanaduse joontega kaet näoga täielises kontrastis seisid, küsis komissar:

„Kes leidis furnukeha?“

„Mina — see olin mina.“

Emand Ringstädt teatas ennast.

„Juhatage mind kohale!“

„Ei, mina ei lähe enam sinna, ma ei wõi seda waadata.“

„Siis näidake mulle wähemalt tuba ja uks!“

Ja selle nõudmise peale andis ta mõlemile politseinikule käsu: „hoollitsege selle eest, et kõik minema lähewad, kes midagi ei tea ja kel siit midagi offida ei ole. Siis teatage weel politseiülemale.“

Ta nikutas peaga, mille järel ta hirmust warijewale emand Ringstädt'ile järgnes.

See näitas ukse peale:

„Seal sees!“

„Hea! Jääge sinna, sest teie peate mulle pärast weel palju jutustama.“

Siis kadus ta ukse wahjelt tупpa, kus surnu lamas.

II.

Pikkamisi tõmbas komissar Rosenhain ukse enese järel kinni. Tema esimene pilk langes surnu peale, kes täiesti alasti kehk tuba lamas. See oli tugew keha, lihaw ja jõurikas. Käed olid kaugese wäljasirutatud, sõrmed rusikas. Hirmuärataw oli ta nägu, mis aamrega, wõi kirtwega kuni tundmatu-

Jeni ära lõmastud oli; sealjuures oli ta tardund we-
rega üleni koos; ka põrandal oli werisoiik.

Kohutaw hirmus oli pilt.

Aga komisjar oli omal pikal tegewusajal juba
mõndagi näinud ja läbi elanud, nii et ta näojume
sellegi nähtuse juures muutmatuks jäi. Ent seda
ta mõistis, et perenaine hirmuga kohwi ja piima
mahakukkuda lasknud.

Ukse lähedal lebasid klaasikillud, kandik, koh-
wi ja piima ojad.

Surnu!

Komisjari silmad pöördusid ikka jälle selle
peale, kelle silmanägu nii metsikult äraõhutatud oli.

Näis, kui oleks siin nõdrameelne märatsenud,
nagu oleks siin mõistuse kaotanud inimene pime-
das wihas mõrtsukatöö korda saatnud.

Seal oli pesu kummutitest ja laekatest wäija
kistud, riided põrandale pillutud, üks pilt seinalt
maha kistud, kirsi puruks peksetud ja selle sise-
mus samati põrandale paisatud.

Mõistufeta nõdrameelne wõis siin märatsenud
olla.

Nii esimene mulje.

Komisjari silmad eksisid toas ringi.

See oli wana, poltsterdud toolidega, wana-
moodu mööblitega salong, kus nüüd kõik pahur-
pidi oli pöördud; üks mis nähtawasti magamis-
tuppa wiis, seisis amakil.

Ettewaatlikult, warwastel, nagu häwitaks äki-
line astumine jäljed, astus komisjar magamistuppa;
akna eesriided olid alla lastud, tume hämarus täi-
tis ruumi. Woodi seisus puutumatuks. Ka muidu
ei olnud mingisugust korralagedust. Lõõkumise kirk,
mis eelmises toas märatsenud, siia ruumi ei tungind.

Siit ei leidnud komisjar midagi filmatorikawat
ja pööris tagasi elutuppa, kus ta oma uurimistööd
tähelepanelikult ja hoolega jätkas.

Ta põlwtas tapetu kohal ja uuris selle nägu.

Siin leidis ta, et mõrtsukatöö mitte haamriga,
waid kirwega kordasaadetud oli.

Siis otsis ta laekatest, laialipillut riiete tas-
kudest, kergitas neid ükshaawal, kui leiaks ta
sellega wõtme lukutud mõistatuse juure.

Kui ta end päris põrandani kumardas ja kum-
muti alla pilgu heitis, leidis ta asja, mis tema tä-
helpanu köitis, mis arwatawasti jalaga mahatõu-
gatud oli.

Ta nihutas käe kummuti alla ja tõi sealt
ühe lühikeste warrega kirwekese nähtawale, misju-
gust kõõgis pilpalõõkumise juures tarwitakse.

Halja raua mõlemil küljel kleepis veri. „See
oli siis tapariist!“

Ta uuris seda, ei leidnud sealt aga midagi ise-
äralikku; see wõis igalt poolt ostetud olla ja ei
kõnelenud midagi.

Ka tema edespidiwad uurimised ei lasknud mi-
dagi leida, mis mingisugusi wõimalusi oleks and-
nud saladusliku mõrtsuka kätteleidmiseks.

Kui ta jälle eeskotta läks, leidis ta emand
Ringstadi eest, kes teda ikka weel ootas; punakas-

pruunis aluskuues ja sukis ilma tuhwoliteta, mis
tapetu tuppa olid kaotud.

„Teie leidsite selle kuritöö esimesena?“ algas
komisjar ülekuulamist.

„Ja!“

„Kas teie furnukeha kohe ära tundsite?“

„Ja!“

„Ma mõtlen, et kas teie tema isikut kohe ära
tundsite?“

„Muidugi. Isand Dykhjoff.“

„Millest teie teda tundsite?“ kuulas komisjar
edasi, kuna ta silmad prillide alt korteri wälja-
üürija poole wiskusid.

Emand Ringstadi hääl kajas juba rahutumalt:

„Kes pidi ta muud olema? Isand Dykhjoff oli
üürnik. Ja teda pidin ma ju üles aratama.“

„Aga millest tundsite, et furnu nimelt isand
Dykhjoff on?“

„Kes peaks ta siis muud olema?“

„Seda ei tea mina ka mitte; aga silmanägu
on täielikult purustud ja waewalt tundew. Pealegi
ei ole furnul riideid ümber.“

Nüüd sai emand Ringstadi järelmõttelikuks;
ja wäikese wahaja järele jätkas:

„Ma ei ole weel kunagi mõelnud, et see keegi
teine wõiks olla. Ja kus peaks siis isand Dykhjoff
olema?“

„Mis wärwi juuksed tal olid?“

„Pruunid.“

„Niisugused juuksed on ka furnul. Kas teil
muud tunnismärki üles anda ei ole, mille kaudu
teie isand Dykhjoffi isikut kindlaks teha wõite?“

„Tal olid ka pruunid silmad, ja nina küljes
haaw.“

Komisjar kehitas õlgu, sest tapetu nina oli
tundmatuseni ära purustud.

„Kes oli siis isand Dykhjoff?“

„Ah, ta oli üks hea üürnik, kes alati punkti-
pealselt maksis; ta oli ka wäga soliid isand.“

„Mis ajast elas ta teie juures?“

„Aasta ümber, üksteist kuud täielikult.“

„Millest ta elas? Mis oli ta elukutse?“

„Seda ma ei tea; kui kaupmees lasi ta ennas-
t sisse kirjutada. Tal käisid ka wäga palju külalisi,
kellega ta äri ajas.“

„Mis asjamehed ja kes nad olid, kas teie ei
tea?“

„Ei.“

„Aga külalised tulid wiist ainult päewa ajal?“

„Ja!“

„Õõsel ei toonud ta kedagi ligi?“

Elawalt ükkas emand Ringstadi seda ümber:

„Ei ta oli tõesti wäga eeskujulik.“

„Kas teie õõsel midagi kuulnud pole, ehk
muidu mõnda iseäraldust tähele pannud?“

„Tõepoolest mitte! Ühekorra aratas mind wä-
lisukse kriiksumine; ma arwasin, et isand Dykhjoff
praegu koju tuli. Siis uinusin jälle.“

„Kunas see oli?“

„Seda ma ei tea! Wõib olla kella ühe paiku.“

„Muud ei kuulnud teie enam midagi?“

„Sammusi ja — aga ma ei mõtelnud selle juures midagi.“

„Kas isand Dykhoffil raha oli?“

„Seda tal pidi olema, sest et ta alati hästi maksis; pealegi lasi ta tihti väikesti sisseostusi teha. Ja äri tegi ta ka muudugi.“

„Olid tal suuremad rahajummad tarwitusel?“

„See on juba võimalik, sest kummuti hoidis ta alati lukus; ja siis ei lubanud ta kunagi, et ma ilma teatamata sisse läheksin. Pidin toad sel ajal ära koristama, kui ta ise seal wiibis. Ja kui ta wälja läks, lukutas ta harilikult ukse.“

„Teate teie nende isikute nimesi nimetada, kellega ta sagedamalt läbi käis, ehk kes sagedam tema pool käisid?“

„Ei! Ta ei kõnelelud enesest kunagi.“

„Teate teie wast, kas tal waenlasi oli, ehk kedagi kartis?“

„Ei! Ainult ükskord, ja, see tuleb mulle nüüd alles meele, siis ütles ta midagi sarnast. Seda oleks ma erutusel hoopis unustanud; ja pealegi sündis see alles kolme päewa eest.“

„Mis seal oli?“

„Kolme päewa eest, mist teisispäewal, siis kuulsin ta toast kaunis ägedat sõnawahetust. Ma käisin koda mööda, seal kisti ta toa üks lahti. Keegi wõõras kargas wälja, jooksis ukse juure, mille ta lahti jättis ja tormas trepist alla. Siis järgnes isand Dykhoff, see aga naeris ja tähendas mulle:

„Panite teie seda isikut hästi tähele? Teda ei tohi teie enam minu juure sisse lasta. Kui tema minuga neljasilma all kokku juhtub, ja ma ennast kaitsta ei wõi, siis wõib mul halwasti minna.“ Ja kui ma küsisin, „mis siis juhtunud on,“ siis wastas ta:

„See ei ole praegu minu sõber, muud midagi. Aga ma tegin ta juba kahjutaks.“ Ja kui ma weel enam teada tahtsin, siis naeris isand Dykhoff, kõneles Prantsuse keeles midagi, mida ma mitte ei mõistnud ja läks jälle oma tuppa.“

„Midagi Prantsuse keeles ütles ta?“

„Ja! Scherfchel wõi umbes sarnaselt kõlas see.“

„Wõi ütles ta: Cherchez la femme!“

„Ja nii see oli!“

„Kas isand Dykhoffil oli mõrsja wõi armuke?“

„Ta ei kõnelelud kunagi palju! Jutustanud pole ta midagi ja naisterahwaid tema juures ei käinud.“

„Ja kuidas nägi see wõõras wälja, kes kolme päewa eest nii ära jooksis?“

„See tormas nii kiirelt minust mööda, et ma waewalt midagi tähelepanna jõudsin. Ainult juukseid panin tähele, need olid walkjad ja sihwakas kasw oli tal.“

„Ja tema nägu?“

„Seda nägin waewalt.“

„Kas Dykhoff wast mõnda nime ei nimetanud?“

„Ei!“

„Kas tal oli toas mõnda naisterahwa üleswõtet?“

„Ei! Ma pole kunagi midagi märganud!“

„Teate, wast ehk weel midagi?“

„Ei!“

„Oli Dykhoffil hinnalisi asju?“

„Ja! Üks kallis kulduur oli tal, kuld kett ja sliipsunõel, eht kiwiga; ta jutustas mulle kord, et oli selle kuuesaja marga eest otnud!“

Siis sai ülekuulamine katkestud.

Sammud tulid kuuldawale. Wäsisuks awanes ja politseiniku kogu sai nähtawaks, kellele sirge, korraliku wälinusega, walkja mokahabemega, tumedate silmadega, paar armikest paremal põsel, isand järgnes.

Waewalt oli ta komisjari märganud, kui hüüdis:

„Olete teie seal komisjar Rosenhain? Nii on hea! Meie saame asjaga warsti walmis? Wõi mõtlete teie teisiti?“

„On küll raske, seinad waikiwad, ent need ükski wõiks midagi ütelda, mis siin sündis, neid seinu kõnelema sundida, isand politseiüllem.“

„Meie ei olnud seni mitte niisuguses arwamises, aga lõpuks oleme meie ikka õiged jäljed leidnud. Arwan, et see ka praegusel juhusel nii kujuneb. Laske mind ainult kuulda, mis juhtunud on!“

III.

„Kas teda täna ei tulnud?“

„Ei, isake.“

„Teda ei olnud eila, ei olnud ka üleeila. Pane tähele, täna tuleb ta tingimata.“

Need sõnad öeldi häälega, millest kartlik hirm wälja kostis.

Wastuseks oli tasane ohke.

Siis ei olnud kaua enam midagi kuulda, peale ühetoonilise kella tiksumise.

See oli wäikene toake, mille mööbel aga tunnistust andis, et see kunagi suures saalis olnud, kus õhtutel külalised lobisesid, kuma tuled sätendawalt poleeritud mööblist wastu peegeldusid. Puhwetikapis lebasid mõned portselannõud, mis teadisid, et Dietmar Generi nimel kunagi wäärtusriikas kõla oli.

Nüüd aga oli see mööbel ühte tuppa kuhjatud, et läbikäimiseks ja liikumiseks õieti wähe ruumi üle jäi. Ja see ükski juba andis selle toa elanikkude waejuselt tunnistust.

(Järgneb.)

—o—

Kui nii.

Kosilane: „Kas teie lubate oma tütre mulle naiseks?“

Ja: „Ei, teile oma tütart ma ei anna, sest teil olla rohkem wõlgasi kui peas karwu.“

Kosilane (paljaspea, mütsi peast ära wõttes): „Kui nii, siis ei ole mull' sugugi wõlgasi.“

Nip—Näp.

—o—

Mülka Mardi wahejuhtumised linnas ja maal.

(3. järg.)

Mart jõudis otsusele, et siin tema seletused jugugi väärt pole, et parem juba vaikida; aga wõi sulle rahu antakse, kui kord juba näppima hakatud, siis kistakse ju kondikeste pealt wiimane lihakübe, seda sai Mart tunda.

Kui ta end lõpulikule vaikimisele parajasti ettevalmistas, küsiti ootamatalt:

„Kus ju paberid ja dokumendid on?“

„Ah paapred wõi?“

Mart oli kimbatuses; rumala peaga oli ta paberid wõõra isanda kätte usaldanud, ent ei teadnud nüüd, mis küsijale wastata, et nahka päästa. Ta arwas jällegi vaikimise kõige kasulikumaks.

„Too oma tunnistused siia!“

„Ma ei tiia... purjus olin... ja ma ei tiia... kuhu nad said,“ wastas Mart kogeledes, „palun ärrasti leppida, ma lähen ja toon nad kohe...“

Mart tahtis juba ukse poole liikuda, seal tärkas tal jällegi meele, et ta wang oli — ja peatas.

Küsija wajutas nupu peale; mõne silmapilgu pärast ilmus politseinik.

„Wiige see numbrisje aga wabastage enne ta käed.“

Politseinik täitis käsku.

„Noh, kas ütled, kus ju paberid on?“ nõudis kirjutajaisand weel kord.

Mart mõtles parajasti, mida nüüd wastata, silmas aga kuidas isand, kelle kätte ta oma paberid usaldanud oli, tema nahk rahatasku üle wõre kirjutajaisandale ulatas; — Mart kohkus, ega mõistnud midagi wastata, ta oli haledasti sisse kukkunud. Kuid parata polnud midagi.

Mart ohkas ainult, kui tõsine taewaliitlane, kelle käest kirikud ülewõetakse.

„No — kas sa wastad ju?“

„Paapred on teie käe — eks te ise näe siis, need on ju minu paapred!“

Mardi julgus kaswas. Nüüd pidi ta midagi walekama ehk muidu oli ta kadunud hing, nagu jeda isandad riigiwaranduse kõrwaletoimetajad on.

„Kuidas said need paberid jelle isanda kätte?“ küsis kirjutaja isand.

„Küllap ta nad ise mu taskust üle löi, kui ma joobnud olin, kust ta's nad muidu saada wõis?“ porises Mart — pealegi tundis ta äkitselt peawalu, mis ta meeleolu peale õige halwasti mõjus.

„Mis, ja lurjus tahad weel walega wälja tulla, no kannata sa; jälle krõbises kirjutaja sulg paberil.“

„Wiige ta wälja!“ sõnas ta siis kahjele politseinikule, kes seni vaikides lugu pealt kuulanud olid, „küll me homme kõneleme edasi!“

Mart tõugati wälja, tallutati läbi mitmetest käikudest, kuni nad pikka poolhämaraasse koridoori jõudsid, jäid peatama ukse ette, mille peal suurte tähtedega nr. 7 kirjutud oli.

Nüüd oli Mardile kindel, et ta pogriss oli.

Wangiwahht awas ukse ja Mart tõugati poolpimedasse ruumi. Üks seljataga keerati lukku.

Wäikest ruumi walgustas tume laterna lamp. Woodisi ega laudu siin polnud, ei olnud ka ühtegi tooli; olid waid puust narid; millede peal põõnustasid mingisugused kogud, Mart polnud sarnast ehitust waremalt näinud, ja arwas nüüd, et teda kuhugi keldrisse asetatud, kus ta nüüd kartulikottide otjas magama pidi.

„Tühja kah!“ mõtles Mart endamisi, „wai see nüüd juur asi kartulite ligi magada.“ Naridel põõnustasid kogusi arwaski Mart kartulikottideks.

Kui ta nii mõttes arutas, pani äkki tähele, et arwatavad kotid elumärki awaldasid ja warsti inimeste pead nähtawale tulid; nüüd teadis Mart, et need kah samasugused inimesed olid, kui tema Mart Ansu poeg Mülgas.

Uut juuretuliijat külalist silmati uudishimuga.

„Ennäe, üks ani jälle lõkjus, oled ülekatte läinud raudtee ametnik wõi?“ sõnas unine hääl narilt.

„Tere külamees,“ kajas kuskilt nurgalt.

„Mis ja põrnitad seal ukse kohal, ega's ta sulle kaela lange!“ tähendas kolmas.

„Tule ometi lähemale ja näita meie kes sa oled ja kuidas sa wälja näed?“ tähendas keegi.

Pikkamisi ajasid end inimkogud naridel istukile, ronisid alla ja mõne silmapilgu pärast ümbritses Marti rahwamassike, kus iga klassi esitus kohal oli.

„Lase ennast waadata aiapapa! Kas tüdart on? Kes sind kuradit käsib ööd otša libudega hulka jeda jakkuda, kopita nüüd, wa nahknina!“ lallutas keegi pehmel keeles.

Mart ei suuda midagi mõelda. Teda piirawad inimesed, karjuwad talle kõrwu künneid hääled, ta ei saa millegist selgesti aru.

Siin on tursund silmega isandad, joogilana juurest pogri narile eksinud; on räpaseid kalfjudeste mähitud noori ja wanu hulguisi, ent need kaewad teda nüüd kui imelooma. Hindawad julgunud pilkkudega ta riiete wäärtust, lobijewad, naerawad, mille hulka otse kui maa alt, kõwa norkamine kostab.

Nari all uinub õnnelik Bachuse jünger wiina-
unes.

„Kuule taat, kas samogonni on?“ küsib naru-
des noormees.

Mardi käed libisewad taskudesse, kobawad
seal masinlikult, ent poewad jälle päewawalgele —
aga tühjalt.

„Noh, kas saab ju?“

„Ei — iii o — oo — le!“ kogeleb Mart, teise äh-
wardawalt häälekõlast paha aimates.

„Eiii — o — le kulla ärrad!“

„Kellele ja punnlõug waletad! Too taskud
jüa naruksael!“

Enne kui Mart midagi wastata jõuab, haara-
wad kümmed käed ta riiete järele; wanamees ki-
jutakse narile pikali ja wabastakse teda hõlp-
hilbu järel riistest.

Palitu, kuub, west, püksid rändawad ühe käest
teise kätte. Ja südamewaluga näeb Mart kuidas
pööratakse pahurpidi kõik taskud, ja mis wähegi
näppu puutub kaob metslaste täitmata käte wahjete.

Ent tubakat ei leita.

Järgneb wandumine, sõim, siis kärin ja eh-
matusega näeb Mart kuidas ta püksid lõhki käris-
takse, kuidas ta kuue osad ühest lahutakse ja äkki
wisatakse talle midagi wastu pead.

Mart näeb jalge ees oma riiete naruksi, tun-
neb riistetükkides oma pükste, kuue ükshikuid osast ja
hirmul surub käed särki woltidesse, kartes et wi-
maks ihupesju ka minema wiivad.

Ent määratsejad on uue ohwri leidnud.

„Kift!.. Schafsköpfe!.. Halunken!“ kajab
äkitsest kusagil lae all; see tuleb nari ülemiselt
korralt.

Mõne silmapilgu pärast lohistakse keegi isanda
moodi mees narilt alla.

„Kuradi kadakas! — Me sulle näitame „ka-
lunki“ ja lähemal silmapilgul kajawad löögid.

Nutt, hulgumine.

„Ich werd ihnen schon zeigen! Mina teile
juba neitma — teie kift, teie uuligaanid“ —
kajab nutune hääl.

„Ah ja kadaka naakman ähwardad!“ ja jälle
kostawad löögid.

Waene mehike lamab põrandal, ta õrna näo-
lapikest suudlewad tigidad saapakontsad.

„Mei Jummel! Mei Jummel! See kurjategi-
jad tahtma mind era õgima! Mein Gott! Mein
Gott!“ nutab hirmunud sakslane.

„Jäta juba lambakeel, räägi nii et ise ka
aru saad!“ sõnab keegi.

„Minu mitte olema, see rumal mats, mina
olema Deutschmann! Jah mina olema Deutsch-
mann!“

„Poisid, kaege seda wesiist diitsmanni“ ja õn-
netu ohwer seatakse seina ääre.

Naer matab sõimu.

Naeruwäärt hale on sakslase wäljanägemine,
— kõhetu pikk kogu, juuksed sassis, näolapp kirju,
riided puruks käristud, nii näeb teda Mart pimve-

damast nurgast ja wärioseb kartuses, et ka teda sa-
masugune saatus ei oota.

Sakslane karjub:

„Mina teil neitma! Oi Jummel, ai Jummel,
nemad masurikid peksma mu katki!“

„Ära möla midagi, palu ja karju nüüd nii-
palju kui tahad, ega sa hingega ei pääse, sinul
kirikut pole enam!“ sõnab keegi.

See oli sakslase õrnem külg.

„Ach mu Himmel, keik nee maarahwas iks
drekk olema, nad wetma teeste see Olai tempel ja
tallama seal! Kus on õigus! Kus on õigus!“

„Õiguse uputasid õllepudeli, ära enam karju,
ju õigus sõitis nach Vaterland“, kas kuulsid?“

„Ma reegin kõik jlemusel, et teie saama kui
koer!“

Naer mattis kõneleja. Wihane sakslane hakkas
Mardilegi nalja tegema, ta unustas silmapilguks
oma seisukorra ja naeruwine ilmus juu ümber.

„No see on mõistlik, et sa Eesti keele ära
õpid, puupeale ikka muudu ei hakka, kui lükka
kepiga ehk rusikaga takka,“ deklameeris keegi.

Weel naljatasid ja narrisid sakslast elurõõm-
sad sellid, see pomises ja porises kui tuline pudru-
pada.

„Aitab ju Iorast, näitame sakslasele tšeppe-
liini!“ ja mõne silmapilgu pärast liugles saks-
lane õhus, langes siis prantsatades narile. Kuulbus
waid ägamine.

Mart tundis hirmu, kartes, et temaga ka mi-
dagi wälja mängitakse.

Ent ta oli unustud. Kaaskannatajad pugesid
naridele ja pea kuulutas mitmetooniline norska-
mine unewõimu.

Kaua külmetas Mart aluspesju wael nari ser-
wal, waba magamiskohhta ei olnud!

Äkitsest haaras keegi nari alt, ta jalast kinni
ja üks hääl sõjistas:

„Mis sa külamees koonutad nari äärel, tule
poe jüa alla, minu juures ruumi küll.“

Kahte korda ei lastnud Mart seda enesele
ütelda, sest wiimaste tundide läbielamisest ja hirm,
et wallatud wõllanäod teda kuidagi kimbutada ta-
hawad, ajasid ta tolmuse, haisewa nari alla.

(Järgneb.)

—o—

Estoonias.

Kawaler (loeb ajalehest): „Täna Estoonias
„Mustlase Armastus.“

Daame: „Kas tõesti, oi kui suurepäraline ja
huwitaw on see tükk, lähme vaatama.“

Kawaler: „Oh, ei maksa, meie wõime ju ise
palju seerepäralisema ja huwitawama armastuse
üle elada — see oleks siis n. n. „Eestlase Armastus.“

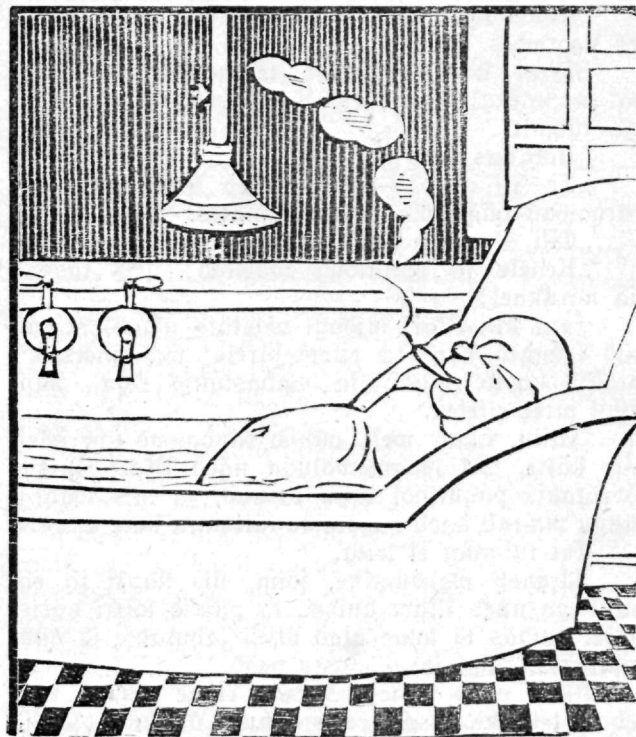
Nip — Näp.

—o—

Wälisesitaja tööpäew.

1. Juba ammu enne päikese tõusu wabastab ta enese ülearustest riietest ja algab tööd. Töö on raske ja wälisesitaja on sellele nii põhjalikult andunud, et tal aega ei ole isegi kontrolööri wastu wõtta.

2. Peale mitmetunnilist rasket higistamist on ta tööga walmis, kuid ta ei puhka, waid algab uut tööd, mis põrmugi kergem ei ole.

Wiljandi.

Maateadusline ja kultuur-ajalooline kirjeldus.

Nagu uuremad uurimised kindlaks on teinud, asub Wiljandi raamatukaupluses müügil oswatel Eestimaa kaartidel, kust teda igauks ilma pakkilmata näha wõib. Meie suurema keeleteadlase Aawiku autoriteetlise seletuse järele on Wiljandi oma nime sellest saanud, et igal inimesel, keda saatus jonna pärast sinna juhtub saatma, juba kahe päewa pärast temast „willand“ saab (s. t. mulgi keeli „kaelani täis“).

Wiljandi ajalooft on väga wähe teada. Nagu ajalookirjutaja Tacitus teatab, on see linn sepa Willu asutatud ja Mulgi riigi pealinnaks tõstetud. Bürjermeistritest oli kõige tähtsam Lembit, kelle käest J. Luiga omal ajal diplomaatia ja strateegia tunde wõttis. Keskajal kauples linn elawalt samagonniga ja pastlanahkega; kui aga Koodi Jaan Tallinnas tšekiwiinapoe asutas ja wälisministee-riumu odawama hinnaga „wiisafid“ hakkas müüma, jäi Wiljandi kauplus kange konkurentsi tõttu jänni.

Wiljandi tulewiku kohta on baptistid piibli põhjal kindlaks teinud, et Messias oma tuhandeaastase rahuriigi pealinna Wiljandisse sisse seab ja oma eluasemeks rahukohstumaja walib.

Praeguses Wiljandis on mitugi vaatamiswää- rilist asja. Ühel linna serwal asub turuplats, mille peal harilikult turgu peetakse ja muud turunalla tehakse. Turu peal seisab weetorn, mille kohta prohwet Jesaja ette on kuulutanud, et see ühel wihmasel päewal ümber kukub ja Mutli liha- karni ukse küljelt tšingi maha lööb. Ikka selle- sama turuplatši ääres asub raatus, mille wana- aegne tornikell wana aega näitab. Aegajalt regu- leeritakse teda Tallinna Jaani kiriku kella järele.

Parkidest on suurem ja ilusam n. n. „Laste- park“ ehk „Tiigipark“, kus julgesti rohkem kui 3 puud kasvab ja milles leiduwat kuiwa pürs- kaewu kere wäljamaa wõõrastele, kui Wiljandi vaatamiswäärilistemat asja näidatakse. Ausamba- id Wiljandis ei ole, sest et seal ilalgi ühtegi ausat in- mest elanud ei ole. Siis on Wiljandis weel ühel juudil auto, mida rahwale turupäiwil ilma ra- hata ja pühapäiwil raha eest näidatakse. Linna- walitsusel on kawatsumu seda autot omada ja wa- baõhu muuseumi paigutada, mida weel keegi a- su- tanud pole.

Isëralist tähelepanu teeniwad Wiljandi kõnni- teed. Neid mööda käimine on üks kõrgemaist kuns- tidest, mille äraõppimine raskem on kui ekspresio- nistisest kunstist arusaamine. Oma linna elanikke

3. Isegi siis, kui päike juba loodenenud ja kõik teised töölised oma päewatöö lõpetanud, hignistab ta truilt edasi.

lähed see toiming siiski üsna libedasti, wõõrad aga wajawad talutajat ning Alpi keppe, muidu tuleb neil neija käpa peal käimist praktiseerida, misjulgune poos just mitte kõige esteetilisem ei ole *). Ainult paaril-kolmel tänawal südalinmas on siledate kiwitahwolitega sillutat kõnniteed. Et need asjata kulumise eest hoida, on linnawalitsus käsu annud, et mainit aristokraatliisi kõnniteid mööda ainult paljajalu käia tohib, saabastega käimise eest wõetakse iseäralist maksu. Wiljandi au ja uhkus on tema „mäed“. Iseäralist huwi pakuwad need mäed toimeteadlisest seisukohast, sest ilusail suweõhtutel wõib siin rohkesti „elawaid“ pöõsaid näha; selle haruldase loodusnähtuse kohta wõib aga ainult Amor ehk Weenus seletust anda. Peale selle on mägedes veel „Mõtteteaduse allee“ olemas; see nimetus sibi selle poole, et Wiljandis palju mõttewäseid inimesi on.

Oleks ülekohtus waikida Wiljandi wabrikuis. Siin on kõige pealt tikuwabrik, mis nii mitu korda põlenud on, mitu korda selle omanikku pank-

*) Toim. märkus: Tüki autor on oma „pooside esteetikas“ ajast kaheaasta tee maha jäänud, sest XX. aastajaja poosid on arenend niuwõrd, et tänawaid mööda „maoli“ käiakse kuna aga „neljakäpukil“ käimine ainult mõnes pimedamas maanurgas silma puutub.

4. Ainult hilja öösel saab ta wähe mahti, et ajalehest järele waadata, kas wälissaadikute palgakõrgendust päewakorral ei ole, sest paarsada tuhat marka kuus on ikka wähe niisuguse hiigla töö juures.

rott ähwardanud on. Praegu valmistatakse wabrikus isejugust paremat sorti (Eesti sorti) kulettikka, mis kaunis kergesti põlema hakkawad, kui neid otjapiidi 5 minutit küünla- ehk lambitules hoida. Muidu on nad täiesti hädaohuta, nagu wabrikant seda isegi toosi sildil puhtjüdamliselt seletab. Linawabriku peatahtsus seisab selles, et seal hulka „taku-Manne“ on, kes hoolega kõrge paluse poole püüawad: igas suhtes Tallinna „sitiplikadega“ ühewääriliseks saada.

Kõige rohkem on aga Wiljandis baptiste ja kõrtsi. Nagu statistika andmed näitawad, tuleb Wiljandis iga elaniku kohta kolm kõrtsi (ehk nagu sildil seisab — „restoraani“), mis kõik suure kasuga töötawad. Kõrtside rohkus on igatahes baptistide ning palwewendade rohkuselt tingitud, sest „pühja waimu“ pealetulekut on napsuklaasi man palju lõbusam oodata, ka jõuab see „jumalik“ moment niiwõisi kindlasti rutem kätte, kui „kuiwas“ palwemajas.

Ajalehtist loetakse kõige enam „Siioni Wahi-meest“, kultuurilisem haritlaste klass loeb „Meie Matsi“. Tähtsamaid seltskonnategelasi Wiljandis praegu ei ole, peale Sibi Matti ja Tupe Paula.

Kõige kultuurilisem element Wiljandis on aga woorimehed. Kuna teised kodanikud ikka veel traditsiooniliselt kiriklisest ehk paremal juhtumisel kodanilisest abielust kinni peawad, on woorimehed põh-

jalikult „waba armastuse“ teoriasse süvenenud, sellest täiesti aru saanud ja seda ellu wiima hakanud. Naisõitjatele ei nõua nad sõidutasu enam Eesti markades, waid puhtas armastuses à la Marie Under. Taguline ning ajast mahajäänud poliitsei ei tahta aga sellest edameelsusest aru saada ja kiwab woorimehi nende „kultuurlikes“ tegewuses oma protokollidega taga.

Mis aga Wiljandile romantilise, otse itaalia-liku ilme annab, see on tema „röowlite organisatsioon.“ Kuna teised Wabariigi kodanikud Rinaldiinidest ja Morandiinidest wast ainult romaanidest lugenud on, wõib neid kangelaasi Wiljandis omia silmaga näha. Seda „luulesist“ tegewust harrastawad peaaugjalikult kooliõpilased ning lahtilastud sõdurid. Wiimasel ajal peawad nad meeleheitlist wõitlust „trepituhwidega“, millede jeaduslik koht nende ilmawaate järele rukkipoõllul peab olema, kuhu siis ka nimetatud majaojad igal õõsel tassitud saawad. Mõnel õõl wõetakse ka suurejoonesem operatsioonidemonstratsiooni otstarbel mõne rahuliku kodaniku korterisse ette, mille tagajärjel rahulik kodanik iseäralise haiguse saab, mida kastrooõliga ega ragnarbariga arstida ei wõi. „Kardawoid“ hoiawad end wiisakalt eemale, et noorile Morandiinidele wõimalust anda end nende poolt ülesleituid spordi-
harus täiendada.

Ja rohkem ei ole Wiljandist enam midagi head kuulda, paha kohta aga pigistab Island harilikult silmad kinni, niisama ka mina, tema jünger
Para Doks.

—o—

Suurem õnn.

Pildike olewikust.

Pühendan alljärgnewad read meie wabariigi ametnikkudele, igalt alalt, nende suurte teetuste auks, — piirituse wäljaweo suhtes — naabrirahwastele.

Autor.

I.

Mitte just inimese eluiga tagasi, lendas sõnum ringi, suure emakehe Wenemaa trubaduuride sulgedest lendu lastud, mille tiivalõõgid ka meie Eestit puutumata ei jätnud — „et Suur-Wenemaa rewolutsioon sai alguse ühe ägeda temperamentilise naise piimapleki lõõgist, wastu delikateside äri akna ruute — millele tagatiseks osalt meiegi „maakehe iseseiswus.“

Alljärgnewais widades ei käpita ma mitte mõnda hirmuäratawat probleemi, mis wast diplomaatlistel ringkondadel suled ja suud liikuma paneks, waid piisillukest „piirituseweo janti,“ kuidas ja kes oli selle geniaalse mõtte ülesleidja, meie kõige usalduswäärlistemate ja kohustruude ametnikkude leeris ja kuidas mainit suhe, ennemaimimata kombel arenes.

Lugu ise oli järgmine:

Wanapoifs Willy Sulerooste oli kantselei laua taga juba pikad aastateread igawikku saanud, oli püütnud teise järgu ametnikuna kümmeid aastaid — asjata lootas mehike „kõrgemat distantssi.“ küürus oli selg lootamisest.

Et ta aga tõsine ja energiline töomes oli, seda tunnistasid „konnafilmad“ parema käe keskmise ja nimetisõrmede külkil — mida sulepea wahetpidamata „pigistuste“ ja õõrumiste läbi saadud.

Miks ta omas ametis edasi ei jõudnud, seda wõib seletada tema „äärmiselt wäljaarenenud tagasihoidliku“ iseloomuga, nagu ta seda ka oma kaasteenijatele, kõige tagasihoidlikumalt jutustada armastas.

Sõpru tal ei olnud, ei ka waenlasi, wiimaseid kartis ta rohkem, kui raudteeametnik kontrolli, — mille tõttu ta igale meeltmõõda olla püüdis. Iseäranis paendus ta wimmas selg ülemuse ees. Siin pidas ta kinni piibli sõnast: „Kõik hea tuleb ülwelt,“ ja lootis „seljaküürutuste“ abil kord „kõgele lennata“, sest muud teed tal ei olnud, wähe-
malt wiimase ajani mitte.

Sulerooste ilmawaade olenes walitsewast riigikorrast; teda ei pöranud ei rewolutsioonilised, ega ka ewolutsioonilised sündmused, ta ujus kui kork kafe wee wahel.

Kaasteenijad leidsid, et Sulerooste see kõige õnnelikum inimene maakeral ja kadestajid teda ifegi mitmed ja kadedus oleks wast ka wihkamiseks ja pilkeks wälja arenenud, ent niikaugele ei lasknud kallid saatus oma ümardaja seisukorda minna, — pööre tuli.

Ühel heal päewal panid kaasteenijad tähele, et Willy Sulerooste alati naerulise suu ümber, mõru kibedusejõõn sigenenud ja siledal otsaesisel puhkas jügow mure korts.

Ja Willy ei naernud enam.

Küll ufutati ja päritti, ent Willy waitkis kui haud, ifegi „turtjakus“ ilmus päewawalgele.

Midagi pidi juhtunud olema, selle juures ei kaheldud enam. Aga mis nimelt? See pähykel oli murdmata.

Ent jällegi päästis saatus wanapoifi keelepaelad.

Ühel heal päewal palus osakonna ülem Willy Suleroostet nii lahke olla ja tema kabinetis astuda.

Wastumeelselt tõusis Sulerooste istmest, norus peaga kadus kabinetis ukse tahta.

Ei lootnud ju mehike midagi head, „sest tema jaoks olla õnn furnud,“ nii tähendas ta kord kaasteenijatele, kes tema melankoolia põhjuji otsijid.

Nüüd kui mehike ülemuse kabinetis kadus, arwasid jällegi, et Willyle midagi halba juhtunud; keegi arwas juba „mõistatuse wõtme“ leidnud olema ja teadustas oma leiust kõhe naabritele:

„Maadake kolleegad — asi on päewafelge, Willy Sulerooste on riigiwaranduste kõrwaltoimetajate bande liider ja aimas juba, et asi kipub kaukasti päewawalgele — sellest siis ka tema iseäraline ülespidamine wiimasel ajal!“

„Waga wesi, jügow põhi!“ tähendas masina-

kirjutaja preili, tõsist ja murelikku nägu tehes, „küllap talle nüüd tuli jalge alla tehakse.“

„Ega olegi mehest suurt asja, oli igawene künanärija ja põlwekaapija — parem on kui läheb!“ täiendas eelmist kõnelejat, kuiwetanud poisi keheohtu noormees.

Nii kiruti ja parastati — kifuti sõnadega wanapoisi liha luude pealt... Seal kriiksus uks ja... Jahmata sid Sulerooste kaasteenijad: Kabinetist tormas välja Willy Sulerooste — ei mitte see endine mossis wanapoiss, waid kõbus, lõbusa rõõmsa näolapiga wanapoolne noorherra, — juu laial naerul, paled õhetuse punas.

Kolleegad waikisid pilgu.

„Kas teate sõbrad, kas teate, täna olen siin, aga homme mind teie hulgas enam ei ole!“

„Käes ta ongi!“ hüüdis preilike, ent imestas, kuidas wõib wanamees siiski nii lõbus olla — ootamata lõõki wastu wõttes.

„Kuhu sa's lähed wanamees?“ küsis keegi.

„Arwake ise!“ hõiskas wanapoiss. Ükski ei julenud enam midagi arwata, kartes, et arwamisega mööda laheb. — Waikisid.

„Olen hamsest peale 1. järgu ametnik, saan oma ette kabineti ja wotan jutule kõnetundides,“ sõnas wõidurõõmsalt.

Nüüd järgnewail õnnesoowidel polnud lõppu. Soowiti kõige paremat, kõige ilusamat „suure õnne“ wärawatest sisseastumises.

Kui esimene torn lahtunud ja rahu majassee asus, algasid läbirääkimised.

„Seda arwamine meie juba kõik,“ sõnas endine kiruja noormees, „et teie herra Willy Sulerooste kord kõrgemale jõuate, olete ju alati korrekt ametnik — mul ainult jääb üle kõikide nimel teile kõigesoojemat õnne soowida!“ Ja kõneleja pigistas õnnelapse kätt — „kõikide nimel.“

„Ei ole veel kõik,“ luiskas nüüd Willy, „allemus awaldas lootust, et mind lähemal ajal wõib ministri kohale kandideerida!“

Nüüd polnud lõppu imestustel.

„Wõi koguni ministriks!“ „Oi, oi herra Sulerooste, siis lähete ju päris uhkeks ja sõidate autoga, — käite cafeedes!“ imestas preili, ja lisas:

„Ega's teie meid siis ära unusta!“ „No ei! Küll ma teile juba soojad kohad muretšen, — kõigile!“ lubas Sulerooste.

Ent kolleegad ei uskunud lubaduse sisse, iseäranis meeskond mitte, teadsid nad ju, et neid sooje istmeid ainult tšhekkidega antakse. Ja neid wiimaseid on sama palju, kui palju ühel weiksel ametnikul kukrus krõbisewat.

Et aga siiski sündmusest maiku ja osa saada, lepiti wiimaks sellega, et herra 1-se kategooria riigiametnik ja tulewane minister — wäikesed liigid teeb, mida wiimane ka lubas ja juba lähemal ajal.

II.

Kutsutud külalised kogusid liikusid jooma.

Jand Sulerooste, kulunud sabakuues, wõttis lalisi wastu oma weikeses kahetoaga korteris.

Ja jälle imestasi külalised. Jand Sulerooste otjaesisel pesitšes jällegi sügaw murejoon ja juu ümber nutu wõru.

Sofistati, kehitati õlgu ja imestati. Uus mõistatus hõljus õhus.

„Wõib olla, et on wana wiga, mida meie lahendada ei suutnud, uuesti esile ilmunud!“ tähendas keegi külaline.

Nii ka oli. Ja awanes wiimaks. Söödi, joodi, naerdi ja naljatati. Ei puudunud ka „hüwa haljas“ ja see wiimane mõjus, awas ka luku. Sulerooste jaladusse.

„Tead, sõber!“ sõnas wiinakaisutuses Sulerooste, ühele külalisele, keda ta teistest natuke eemale kutsus. „Ma peaks enesega täiesti rahul olema, arwad sina, sest mul on õnn, kuid see on „weike õnn“, „suurem õnn“ aga on minu eest lulkus.“

„Misjugune see suurem õnn siis on?“ küsis teine.

„Mul pole naist!“

„Naist! Ha-ha-haa,“ naeris naaber, „ja sel-lepärast ja nii muretšedki, ära ole rumal! Wõi neid naisi wähe on!“

„Ega neid wähe ole, aga ükski ei tule, — sest mul pole raha!“

„Pole raha. — oled ju nüüd esimese järgu ametnik, jaad suurema palga — ja weel pole raha!“

„Seda nüüd küll, kuid see wõtab aega, ma tahan aga kohe, praegu naist wõtta!“

Selle peale ei mõistnud kolleega midagi wastata.

Sulerooste wajus mõttesse.

„Aga kas tead, leidsin praegu idee!“ hüüdis siis poolhõisates.

„Ja misjugune?“

„Wiskan kantseleiameti nurka ja algan midagi muud!“

Waheajal kogusid ka teised külalised kõnelejate ümber; wiimaseid sõnu kuuldes ei suutnud üks kuulajast enam waikida ja küsis:

„Mis ja siis peale hakkad?“

Sulerooste wõlgnes wastuse.

„Hakka juudiks!“ tähendas keegi.

„Ei!“ wastas Sulerooste kindlalt, „petta ja marodööriada ma ei taha!“

„Wõta Tallinna pejupesemise ja klantstriikimise oma ettewõttele, jäga töolistega kasud poolleks, nagu jeda saapawiklimisega keegi nupumees tegi, jaad ilma suurema waewata rikkaks.“

„Osta linnaisadelt „wigastatud sõjameeste õigused“ täielikult, wiimaseini, pane patendi alla ja anna maksu eest välja, muidugi mõista ainult neile, kel kondid terwed ja kes hästi maksta juudawad — ent rikkus woolab sulle, kui rahwa kurku piiritus.“

„Hakka kriminaalpolitsei ametnikuks, wõta riigivaranduste warastelt altkäemaksu — oled ühe hoobiga rahamees!“

Kuid Sulerooste ei leppinud ei ühe ega teise

MEIE „TURISTIDE“ SOOME SOIT.

Tolliametnikud konfiskeerisid mituküm-
mend liitrit piiritust....

I. Kodus.

(Ajalehe t.).

Tippmamsel: „Noh, kes mind siit ikka katsub,
ametnikud peavad oma kollegade vastu wii-
sakad olema.“

ettepanekuga, iseäranis alatu paistis talle wiimane
ettepanek, ja oleks Sulerooste sama äge olnud,
kui ta kannatlik oli, siis oleks ta ettepanekutegi-
jale suhu sülitanud, kuid seda ta ei teinud.

Ta waikis mõne silmapilgu, siis kätt otsaette
surudes sõnas:

„Mul sündis mõte.“

„Misfugune!“ „Ütle!“ „Räägi!“ hüüti mit-
mest suust.

„Hakkam opereerima — piiritusega!“

„Ei sõber! See ei lähe, sellega wõid kõri
peale kukkuda, see on seaduse vastu patustamine!“

„Ei ole, sõbrad! Ei ole! Teie waid ei tunne
nooti, — see pole karwawäärski kuritegu!“ seletas
Sulerooste rahulikult.

„Kuidas, ei ole!“

„Just nii, oodake, ma ütlen,“ ja häält soji-
naks muutes sõnas: „Sellega, et nad piirituse wäl-
jawedu keelawad, seowad nad iseenestele köidikud
jalga.“

„Ära räägi rumalusi!“

„Mitte sugugi. Aji seisab nimmelt selles, et
see piiritus, mis nüüd jün ära juuakse, ikka uusi

ja uusi joodikuid kaswatab, kui seda aga wälja
wedada, kahaneb meil järjekult piiritus ja ka-
haneb ka joodikute arv. Waat' selle üle pole dip-
lomaatilised ringkonnad sugugi mõelnud!“

Oma kõnega maha saades pühkis Sulerooste
otsaesiselt higi, nii ladusalt posnud ta weel kõne-
lenud, ja nähes, et kuulajad uudishimuliselt oota-
ma jäid, kõhatas mees ja jätkas:

„Et aga seda wiga heaks teha, ei ole waja
ajalehtedes lärmi lüüa, waid peab ilma sõnadeta
tegude peale üle minema. Wõib olla ei leia meie
algatud mõte kohe poolehoidu, kuid sellega ei maksa
rehkendada ja ma ütlen: „Wiimaks lähewad wa-
litjuse silmad lahti, ta näeb, et me hea töö oleme
korda saatnud ja meie tulewik on kindlustatud.
Pealegi tuleb meile raha ... raha!“

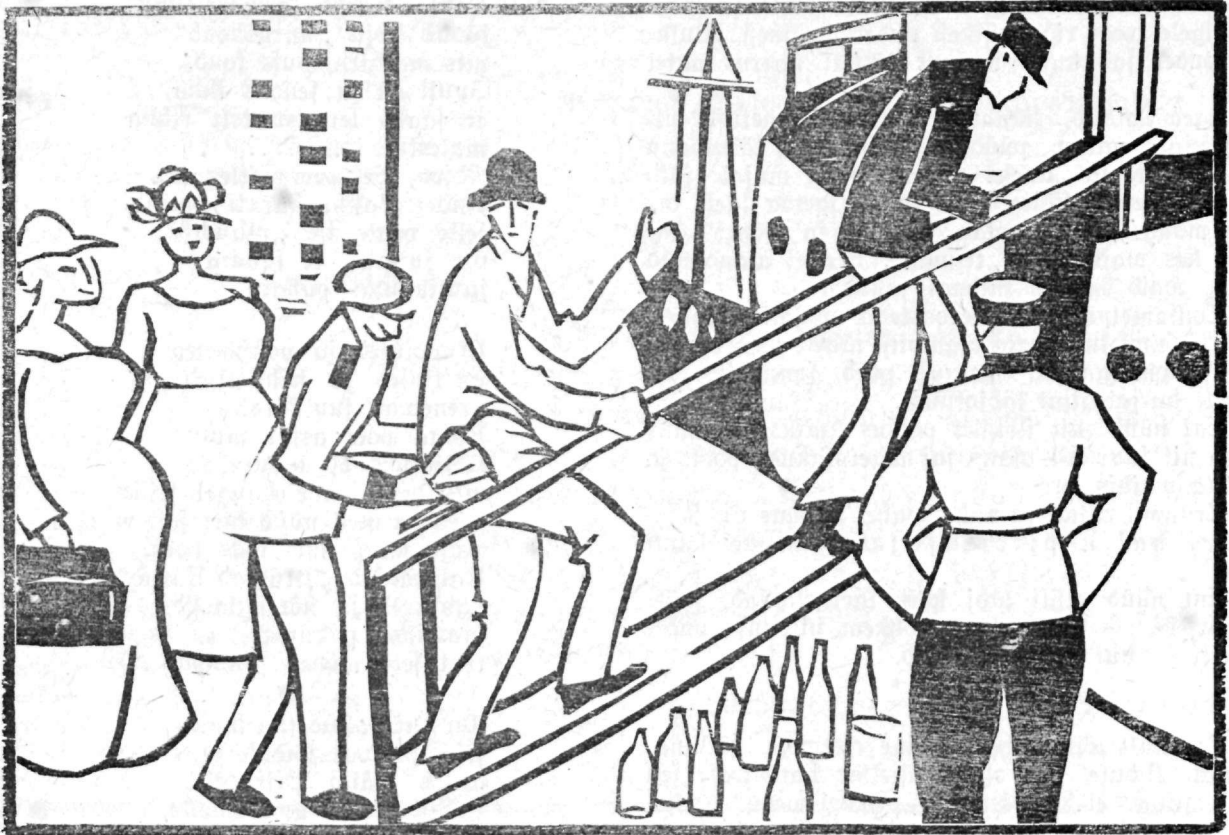
Sulerooste lõpetas.

Aji wõeti arutuse alla ja härrad ametnikud
wõtsid ühel häälel vastu järgmised resolutsioonid:

1) Ajutada poolpõrandaalne piirituseweda-
jate liit.

2) Tarwitusele wõtta rinnakandmiseks rinna-
märk, mille kawand oleks:

II. Sadamas.

Tippmamsel: „Kui ma nüüd ka sisse kukun, siis on mu siidisukad ja kleidid, mida loodan Soomest tuua, mokas.“

Walge rist, mille keskpaigas tulikiirtega piiratud haljase pudel.

3) Liikmeteks võivad olla „ainult need ametnikud, kes sellekohase proovitöö piirituseweos läbi teinud“.

4) Tegewust alata kohe.

Liidu asutajatele proovitunniks otsustati korraldada juba lähemal ajal külastada Soome, kuhu siis igamees sugupärast piiritust ligi pidi võtma ja näitama, et ta ennast tolliametnikkude poolt ninapidi wedada ega aneks püüda ei lasa.

Mõni päew hiljem kuulutati ajalehtedes, et riigiametnikud igalt alalt sõidawad Soome külastamiseks, kuna aga alkohoolistite jookide liigivõtmine kategooriliselt keelatud.

III.

Laew seisis sõiduvalmis. Mustjashallid suitsepilwed, kui kuritegewuse poole kalduwate „raudteeametnikkude“ määratud sõidametunnistused, wänlesid wärskes hommikohus. Ükskhaawal kogusid titjad laewalaale. Ilmus orkester. Iseäralikuna paistis tseremonii, millega trummi laewale toodi.

Sellele elukale sai iseäraline au osaks autos sõita, kuna autoist laewatekile teda kolm ametnikku kätel kandisid, kaks kord niipalju ametnikke auwahte ja ihukaitset esitasid.

Laewale kogus juba kaunike hulka ametnikke. Ent Sulerooste puudus weel.

Kaheteistkümmendal tunnil ilmus oodatu, pikaldasel leinasammul, ilma palituta, kulunud sabakuues.

Kui ta parajasti laewa trepile astus, peatas teda keegi isand, kätt olale pannes, ja sõnas:

„Wabandage härra, teie sabakuue tagumises taskus on külaline, kes teie usaldust kurjasti tarwitades kawatseb „jänesena“ ligi sõita!“

Sulerooste ei mõistnud, mida wõõras isand oma sõnadega tähendada tahtnud, ja ennast hawatud tundes sõnas: „Palun waga mind mitte narriks pidada!“ Ta kergitas mütsi. Sealt langes midagi, millele lähemal filmapilgul klaasi klrin järgnes ja jahmatanud Sulerooste jalge ees auras taewa poole õnnetuma pudeli wiimane ohke: „Mis olen ma sulle teinud!“

Sedasama mõttes ka Sulerooste, ent ta silmad pööritasid häbist ja wihast, wiinapudel oma rumala kukkumisega oli supi keetnud, mida ka pilkawad ümberolijate muiged ära ei sõõnud, waid naerdes imestasid.

„Piiritus!“

Sabakuue tagumisest taskust waatas wastu naerjatele, pudelikork, kael ja naeris ühes: „Wuiks, wuiks!“

Kohmetult seisjis Sulerooste. Teda otsiti läbi, isegi püksivärviõmbelused harutati lahti ja päewawalgele toodi rida piisikesti pudeli piisikesti. Wulksuja pudel sabakuue taskust tõsteti naeru saatel välja.

Laewalolijad, filmates kolleega õnnetust, sillal seisjate naeru, püüdsid wiimaste tähelepanu wiinapudelite ja „aneks püütu“ pealt mujale juhtida ja lähemal filmapilgul kajastada laelt orkestri mäng: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm!“ Ent ainus kes waikis oli „trumm“. See ei alandanud ennast, waid mõtles midagi muud.

Tolliametnikud, Suleroostega walmis saades, panid trummi lubamata teguwõlgi tähele ja arwates, et see „kommunismi“ haigust põeb, sammusid laewalaele kurjategijat läbiotsima.

Ent nüüd tuli ilmsiks põhjus „miks trummile esiteks nii suur au osaks sai ametnikkude poolt ja miks ta waikis.

Trummi ribide ja naha wahel puhkas riist — täidet halja piiritusega. Wiimane kanti sillale.

Ent nüüd otsiti läbi kõik laewalolijad, mille tagajärjeks — kümnekord rohkem piirituse pude-
lisse leiti — kui laewal sõitjaid.

* * *

Õnnetult lõppes heatahtline ettewõte. „Wiinawedajate liidule“ sai osaks täieline katastrof; sest ükski asutaja ei kannatanud „proowi wedu“ välja. Herra Willy Suleroostet tabas lõök mitmekordfelt.

Weel kord kutsus ülemus Sulerooste era kabinetti ja sõnas: „Kahetsen wäga, aga teie olete eksi-kombel 1-ese kategooriasse nimetud, mainit koht oli kellegile teisele määratud — loodame tulewiku peale!”

Ja kortsus oli Sulerooste otsaesine, sügawamalt kui kunagi enne; pühitud olid silmpiirist „kulalaewad“ ja kuhugi udude taha kadus lootus „naisje“ peale.

Sündimatalt furi tema „suurem õnn“!

—Otti.—

—o—

Juuli wärssid.

Oh kui palaw! Päike kallab
sooja alla, tolmud tallab
linnalane jalge ees.
Higistamas iga mees!
Oh kui palaw! Woorimehed
ette seadwad wiigilehed,
sest neil raske wedada
tühja wankert saksata!
Mürisedes, suitfu a'ades
lendab tramm kui aru saades,
et on Kadrioru teel
iga linna untsak weel.
„Oh kui palaw juulikuu!“
nõnda nutab iga suu.

*

Wäljamaalt ju suwitamast,
Saksa kunsti armastamast
jõuab koju „suuruskond“ —
mis me kirjanduse fond.

Juuli on ju selleks ikka,
et saaks terwiswetelt rikka
mälestuse ometi...

Adson, Semper mõtles nii.
Under Saksa kunsti nautib,
selle peale ise „plaudib“.
On ju aeg, et suwita,
juulikuulgi puhjata.

*

Maadlused ja poksimised
wõitlused ja keksimised
arenewad juulikuul.

Kohta pole asjal muul!
Wäljaõidud, lõbureisid,
mis meist enne kaugel seisid —
need on meil nüüd hirmsast moes
nagu kaup, mis igas poes.
Rahwaaiad, „Mustad Kasid“,
kabareed ja kõrtsiklasid —
ajawiidet pakuwad,
(ent seal mõned lakuwad...)

*

Oh kui palaw juulikuu!
Pühapäewal sõidad ju
autos välja piiritalle,
räägid sõnu armsamalle,
sillal uitad, taewast songid
waatega ja nõnda longid
meriranda suplema.
Millist pilti märkad ja!?
Otse paradiis on ilus
meheid, naised puie wilus,
päikse paistel kõik on koos
kirjuis pükstes ja trikoos.
Nagu laad on meri liwas
hullatakse lainte wiwas
supeldes, et uinub muu...
See on palaw juulikuu!

—o—

Käsitööno...“

Laupäewa õhtu külas.

(Pilt — wiies salmis; meetrite järele pole ta pik-
kust keegi mõõtnud...)

Kui laupäewa õhtul, pärast paikseloodeid, jalutama
läed,

siis mõndagi ja huwitawat külawahel näed,
mis argipäisest erineb, kui — noh, ütleme wast nii:
kui haiswast samogonnist haljas tshekwiin...
Ei harilikku, argipäewast rühkimist nüüd pole

kuulda, näha;
waid näed waid õuepühkimist, mis puhtaks kasi-
takse wastu homset püha.

Kui luiged walged, peretaadid õues piipu pop-
siwad;

Wares.

Nalja ja pilke lehe
„Meie Matsi“
ärijuhatus.

Era teadaanne!!!

Riigiisade linn sel 23. ujumise kuu p.
2 aastat pärast 1919-dat.

№ *)

Ašuk: Linna kopsude wahel.

Kõigile „Meie Matsi“ kaubatarwitajatele

K.

V. A.

„Meie Mats“ leides, et ka wäljamaa naljanupude pipar ja sinep kaunis hää maitsega ja teades et „wironwelled“ wäljamaa kraami peale kaunistest maiad on, astus oma „agentide kirjasaatjate“ kaudu mainit ilmjagude „waimukaupade“ äridega läbirääkimistesse; mille tagatiseks on, et „Meie Mats“ igas järgnewas numbris pakub wäljamaa würtsi, ega unusta ka oma maa: „kangemat tubakat“ ja murulauku.

Kõige sügawama seljaküürutusega

„Meie Matsi“ ärijuhatus

*) Numbri koht jäetakse meelega tühjaks, et ülearu töö ja pikema kirjawahetuse eest hoida. „Meie Mats“ ei pea ammugi enam „sissetulewate“ ja „wäljaminewate“ kirjade raamatuid.

ent peagi, eide kutsel, tõtwad tuduma...
On wäikne, kena õhtu... See teises külas wiist —
harmoonik ürgab lugusi, et kuulatagi lust...
Ja mitte kaugel siit wiist, laulab neiuke:
„...„Miks täna õhtul wiibid ja nii kauaks,
peiuke!..“
On wäikne, ilus öö... Waid ninna tungib köödites
sõnniku „aroom“ —
ja nagu mesilasteparw, su ümber piirleb jääleegion:
neist iga üksik ihkab werd ja hammustab, et walukarjeks awama pead suu!..
Ent üle kõige naeratab taewast hõbedane kuu...
On wäikne, ilus öö... Wiist kuskil akna all,
nii õrnalt keegi häälitseb: „Tee aken lahti, Mall!..“
Ja eemal, metsas, laksutab ööpik oma wiit...
Kõik kokku: nauding milline, et hõia, wennas,
piip!..

A. Sakalan.

—o—

Hambatohtri juures.

Haige: „Kas tohtriherra on kodus?“
Teener: „Ei ole, aga kui tahate siis wõin ka mina teil hamba wälja kiskuda.“
Haige: „Aga kui palju teie selle eest nõuat?“
Teener: „50 marka tunnis.“

—o—

Kirjawastused.

E. T. Tartus. Tõlkeid ei waja. Tasu töö wäärtuse järele.

J. Jaani: Teie „kollased kingad“ ja „naiste kübarad“ — kulund kraam. Meijäänud „filosoofiline“ osa teie toodangust põeb „kalamaiste“ haigust, ja „Meie Matsi“ erkusi ei kõtista. Matsime — aimate isegi kuhu?

Rud: Pööraselt rikunud maitse; pole ka imeks panna, tunnistate isegi, et „suur joodik“ olete ja ameti poolest „rätsep“ pealegi „kerget wõitu“. Usime teid ja jääb sellega.

Rummu Kusti: Et teie rumalad kombed kaunis lopsakad, siis oleks soowitaw need häwitada järgmise retseptiga:

1) Iga hommikul ja õhtul pea ja suu loputus külma weega.

2) Söömaalujeks isa ja ema poolt „soola-witstega“ wihtlemine.

3) Wabal ajal lugege kukeaabitjat ja pildi-piibelt.

Iseiswat kirjutamist esialgul ei soowita, sest teie pealuu alles pehme.

Siil, Sim. — Otkad puuduwad täielikult.
Leil: Teie luuletusest awaldame järgmised read:

Ja olen mina kunstnik
ja teen papist pintslit,
ma ise „pintsel“ ka.

Olete wiist ise ka papist!

MITTE MEIL.

o—T—o

Riigiametnik (mitte meie, vaid kellegi väljamaa oma): „Pergeli pihta, isegi uulitsal ei saa neist altkäemaksu andjatest lahti!..“

Järgmine „Meie Mats“ nr. 22 ilmub 6. augustil.